No. 896 Zaterdag 2 Maart 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 1 Maart.

Twee waardige kampioenen.

Zij zelfs, welke den graaf De Mun met geheel andere oogen zien dan wij, kunnen zich niet bedriegen in de beteekenis van ons opschrift. Indien wij den katholieken redenaar plaatsen op één lijn met den anderen, met Waldeck-Rousseau, is 't alleen wijl wij in dezen als in genen een persoonlijkheid erkennen, gebiedend over het woord, uitmuntend in parlementaire welsprekendheid. Onder dat opzicht zijn beiden elkander waardig. Voor het overige kan Waldeck niet in de schaduw staan van De Mun. Bij den edelman toch is alles helderheid, oprechtheid, innige overtuiging; zijn welsprekendheid behoeft geen kronkelpaden ter bereiking van het doel. Dat doel is grootsch, is koninklijk, en zij spoedt erheen langs den koninklijken weg. En de advocaat-politicus? Ook hij is een meester, zeker; ook hem bewondert men als een superieur man, doch superieur in geveinsdheid en listigheid, superieur in handige advocaterij, superieur in het nastreven van zeker doel, een klein, nietswaardig doel, met kleine, nietswaardige middelen. Hier de ridder met open vizier strijdend voor de Kerk; ginds de krijger, grijpend naar alle wapens, ook den giftigen pijl, den tegenstander treffend in den rug.

Als bij elke groote zitting was de toevloed bij de zitting der fransche Kamer van 21 Januari ontzaglijk. De Kamerleden waren *au complet* of nagenoeg allen tegenwoordig. Op de tribunes, zoowel de gewone als die voor de Pers bestemd, stond en zat men op elkaar gepakt.

De Mun is iemand, voor wien de bel niet behoeft te luiden, wiens verschijnen alleen stilte gebiedt. Als André draagt De Mun een redingote; is gene een schoenmaker in dit burgerlijk kleedingstuk, deze is en blijft de edelman-militair. Gelijk hij vroeger zijn kurassiers gebood en chargeerde aan hun hoofd, zoo overheerscht hij thans met zijn hooge persoonlijkheid de mannetjes der Kamer, kappen en kerven zijne perioden in het heir der tegenstanders.

Zonder voorbereiding, zonder inleiding vat De Mun den minister-president aan over zijn redevoering te Toulouse, over „het milliard der geestelijke vereenigingen". Er werd betoogd wat er is van de cijfers, door de Regeering naast elkaar gesteld, om de rijkdommen der Congregaties duidelijk te maken voor... Jan Rap en zijn maat, d. i. voor de botte menigte, welke niet verder nadenkt, niet onderzoekt, niet schift en scheidt het koorn van 't kaf.

„Onwaardig" brandmerkte De Mun dezen arbeid. Getallen naast getallen plaatsend, het milliard verminderend met de kapitalen, die Waldeck daaraan toevoegde, om het aardige sommetje af te ronden en indrukwekkender te maken, komt De Mun tot 435 millioen.

Aan de begeerlijkheid der menigte, aan de hebzucht der schare heeft Waldeck dat lokaas voorgeworpen, hoewel hij weet dat verreweg de grootste helft dier 435 millioen weeshuizen, hospitalen, onderwijsinrichtingen vertegenwoordigen.

Handig en treffend juist nam De Mun de Zusterkens der Armen tot voorbeeld. Ook zij bezitten millioenen aan bebouwde eigendommen volgens de Regeering, en desniettemin zijn ze armer dan de armsten, moeten zij leven van de brokken, overgelaten door de grijsaards, welke zij gevoed hebben van de opbrengst van haar aalmoezen.

Ook De Mun is niet zeker of Waldeck deze wetten enkel als bliksemafleider gebruikt, dan wel of hij op den ingeslagen weg zal voortgaan tot het uiterste. In 't laatste geval roept hij waarschuwend uit: „Voorzichtig! Verder zult gij gevoerd worden dan gij gaan wilt; moeilijk zal 't u vallen, de ketens af te schudden, waarmee gij u boeien liet." M. a. w.: wat gij heden toepast op de Congregaties, zal het socialisme u morgen dwingen ook elders aan te wenden.

In het tweede gedeelte zijner rede prees De Mun den arbeid der Congregaties naar buiten, in vreemde landen. De heftigste priestervreters nam hij tot getuigen, een Constans, een Paul Bert riep hij op, om den lof te zingen van priester en kloosterling.

Het gevaar der Congregaties, zoowel op economisch als op politiek gebied, noemde De Mun denkbeeldig. Zinspelend op de ministers zeker, welke zelven voor het grootste gedeelte bij geestelijken werden opgevoed, riep hij allen op, om te zeggen wat zij wisten.

En nu Trouillot even om de ooren slaande met het boek over biechtvaders, of een werk van dien aard althans, noemde hij 't miniem wanneer men niets anders dan dit kon aanvoeren. Sinds twintig jaar poogt men Frankrijk te ontkerstenen, met geen ander gevolg dan dat het religieuze leven heerlijker opbloeit. En zich nu rechtstreeks wendend naar den man met het koude gelaat, voorovergebogen op zijn lessenaar, voegde hij Waldeck toe: „Uwe vrienden van gisteren sluit gij buiten de Republiek, om aan zekere coterie voldoening te geven; gij voegt er den godsdienstoorlog aan toe. Zwaar zal de verantwoordelijkheid op uwe schouders wegen, drukken op uw naam. Met alle kracht zullen wij u bekampen, gesteund door de hoop, dat er in dit land, in deze Kamer nog onafhankelijke lieden genoeg zijn, om ons daarin bij te staan."

Een doorloopende triomf was De Mun's rede, telkens afgebroken, soms te dikwijls voor de aandacht, die liever ademloos toegeluisterd had, door goedkeuringen van de rechterzijde.

Daar gaat, langzaam, berekend traag, Waldeck-Rousseau naar het spreekgestoelte. Drukt hem nu reeds de verantwoordelijkheid als een ondraaglijke last? Och neen, hij moet zijn naam handhaven van koel politicus, niet te treffen door smaad en spot, onverschillig en geblaseerd zijn donker veston en wit vest als *Premier* aan de Kamer vertoonend.

Dezelfde tactiek als De Mun volgend, grijpt ook hij de quaestie direct in het hart, edoch op zijne manier. De geweldige worsteling, gevoerd bij de behandeling der wetten op de geestelijke vereenigingen kon niet anders zijn dan zóó, want door deze wetten komen twee machten met elkaar in botsing, die sinds eeuwen om den voorrang streden: de Kerk en de Staat.

Feuilleton.

De Boer en de Kaffer.

Een dezer dagen kwam mij toevallig een boekje in handen dat een artikel bevatte betreffende het barbaarsche optreden der Boeren tegenover de Kaffers. De titel van het werkje en het artikel doen niets ter zake. Alleen dit. Het opstel was allervermakelijkst dom. En dan te weten, dat er meer van dergelijke zotheden geschreven worden.

Iemand die in Afrika is geweest en zijn oogen goed heeft gebruikt, ergert zich zelfs niet meer aan deze britsche beschuldigingen. Hij lacht er eenvoudig om. Niet, omdat hij denkt: „le ridicule tue", maar alleen omdat de aanklacht bespottelijk is.

De Boer slecht voor zijn Kaffer! Daarom houden de Zoeloe's, Basoetoe's en andere naturellen zich zoo rustig en zijn zij eerder bereid de Afrikaners bij te staan dan de Engelschen?

Op zijn plaats heeft de Boer in vrede tijd den Kaffers, die voor hem werken, een stukje grond afgestaan, waarop dezen hun rondtafel — de ronde kafferhut met leemen muren en rieten dak — hebben gebouwd. Daar leeft de naturel met zijn vrouw en kinderen. Van het geld, dat hij bij zijn baas verdient, koopt hij zich een stuk vee of paard, en langzamerhand neemt zijn bezit toe. Heeft hij geen arbeid voor zijn baas te verrichten, dan bewerkt hij zijn eigen stukje grond. Hij leeft heel tevreden en genoegelijk. Zijn kinderen helpen de vrouw in het huishouden, en als zij grooter zijn geworden, den Boer op het veld.

Des Zondags wordt er geen werk verricht, dat niet dringend noodzakelijk is. De baas rust en zijn kaffers rusten eveneens.

Snel neemt het gezin van den Boer in omvang toe. Het jongste kind kan nauwelijks op de beenen staan of het is reeds Benjamin af. De zegen van Abraham, Izaäk en Jacob valt wel in groote mate het Afrikaansche volk ten deel. Maar het land is groot. Er is plaats genoeg voor allen onder den wijden, blauwen hemel, op het wijde, grootsche land. En het zijn stoere kinderen van een stoer geslacht. Bijna geboren in de open atmosfeer den goudschitterenden zonneschijn, worden zij reuzen van het veld.

De kleine heeft tot speelmakkertje gekregen een zwart typisch kafferkind zelf nog een dreumes, maar die zich met hart en ziel gaat hechten aan het zoontje of dochtertje van den baas. Later als de kleine blanke zal zijn opgegroeid, zal het zwartje zijn lijfkaffer worden. Al te gaarne zal hij bij zijn „kleine baas" blijven, en hij zal hem „kleine baas" blijven heeten zoo lang de „groote baas" nog leeft en zijn zoon niet op zijn eigen plaats is. „Vat" de zoon een vrouw, en begint hij zijn eigen boerderij, dan wordt de lijfkaffer natuurlijk de eerste naturel, die een stukje grond op de hoeve in bruikleen ontvangt, en die zich altijd stilzwijgend de meerdere van de overige kaffers beschouwt. Met heel zijn onderdanigen geest hangt hij aan zijn baas. Hij zal altijd met hem mee uitrijden, zal goed voor de paarden zorgen en acht het een van zelf sprekende voorwaarde dat een van zijn „piccaninis" (kafferswoord: klein) mee gaat als achterrijder, als het noodig mocht worden, dat de baas op commando trekt.

„Wie niet hooren wil, moet voelen" is de stelregel van den Boer en als de kaffer niet vatbaar blijkt voor vermaningen, brengt de sjambok hem tot beter inzicht.

Slaan met de hand baat niet. De kaffer heeft een kop, die zoo hard is, dat het gevaarlijk is de betreffende hand naar hem uit te steken. Menige jongdriftige heeft dit ondervonden, toen hij zijn hand met een slag tegen den steenharden kafferschedel deerlijk kwetste.

De enkele striem met de korte zweep zal den inboorling geen kwaad doen en een paar striemen zelfs zal niemand nog mishandelen heeten.

De kaffer oordeelt, dat hij de bestraffing verdiend heeft en aanvaardt ze als een rechtvaardige kastijding. Is zijn baas niet onbillijk, dan zal hij zich wachten voor een tweede overtreding, die een zelfde gevolg zou kunnen hebben. Is de baas echter onbillijk geweest, dan heeft het pak slaag een verkeerde uitwerking.

En aan die onbillijkheid hebben de Engelschen zich al te vaak schuldig gemaakt.

Wordt de kaffer oud, en is hij niet in staat te werken, dan zal geen Boer hem aan zijn lot overlaten. Rustig kan hij op zijn stukje grond blijven wonen, en er is niet alleen onderdanigheid in den groet, als hij zijn baas ziet; er glimt ook in zijn oog iets van trouw en dankbaarheid.

De kafferbeesten mogen op het veld van de plaats grazen, en de kudde moet al heel, heel groot zijn, als de baas er toe overgaat een klein bedrag voor weigeld te vragen.

Ondankbaar betoont zich de kaffer niet. Ik breng hier slechts in herinnering het bekende feit, dat vele naturellen hun bazen in gevangenschap vergezelden na Cronjé's overgave. Anderen wien de Engelschen aanboden bij hen in dienst te treden, verklaarden liever naar de vrouw van den baas te willen gaan, en geen hooge loonen der britsche militairen konden hen van dit voornemen terughouden.

Bij dozijnen zijn de voorbeelden van kaffertrouw in dezen oorlog aan te halen.

Dit is in het kort het leven van den naturel onder de Afrikaners. Treuriger en helaas ook immoreel is zijn leven onder de Tommies. Toen de Trans-

Is dat niet een vrijwillige leugen? Eene handige onwaarheid? Voortbouwend op dien grondslag, blijft hij trouw aan zijne vroegere theorieën, slaat hij allen in den republikeinschen ban, die niet met hem tegen de Congregaties willen strijden. Niet republikein al degenen die, het tegendeel van clericaal, de vrijheid voor allen begeeren in de vrije Republiek. Zij wier republikanisme niet het waldecksche zegel draagt, verdienen buitengesloten te worden.

Wat kleine middelen, groote Waldeck! Voor een kenner der fransche parlementaire geschiedenis brengt gij de advocaten nog in grooter discrediet! Zie, zelfs Karel de Groote wordt opgeroepen, om tegen de monniken, die tot de ellebogen in "het slijk der aarde" wroeten, te kunnen getuigen. Wat zoo'n passage, uit haar verband gerukt, goede diensten bewijzen kan! Doch zou op die manier en met die methode uit de voorschriften van heeren rechtsgeleerden niet de bewijsvoering te distilleeren zijn, dat alle advocaten dieven en boevenpak zijn? Andere huichelachtige uitvlucht. Niet tegen de Kerk, niet tegen de gewone geestelijkheid bindt hij den strijd aan. Neen, de seculiere geestelijkheid rouwt niet over de wetten. Integendeel. Hij weet er het fijne van.

"Le confessional paroissal ne reçoit plus que les aveux des consciences vulgaires", jammert deze advocaat-koster. Dat doet hem pijn, links onder zijn vest. Hij wil niet langer gedoogen, dat Dominicanen, Franciscanen, Jesuïeten, enz. de *fine fleur* der gewetens leiden en raden; terwijl de seculiere geestelijkheid de biecht hooren alleen maar van oude keukenmeiden, hofiesjuffrouwen en dergelijken.

Waarlijk, wij zouden haast gaan gelooven, dat de geruchten waarheid behelzen, die ons melden, dat Waldeck-Rousseau het biechtkind is van pater Du Lac. Hoe zou hij 't anders zoo goed weten? En een alledaagsch geweten, „une conscience vulgaire" heeft deze witgeveste staatsman zeker niet. Had hij anders durven staande houden in het publiek wat hij niet bewijzen kan, en wat hij dan ook nimmer beproefd heeft te bewijzen, namelijk dat de Congregaties kweekscholen van revolutie zijn? dat den leerlingen der Jesuïeten en andere kloosterorden slechts één leer wordt ingescherpt: haat tegen de Republiek, verlangen naar een tegenomwenteling?

Waarheid en leugen waren op meesterlijke wijze in Waldeck's rede door elkaar gestrengeld. De eene liep niet als een roode draad zichtbaar door de andere. 't Was één geheel. Doch welk een geheel! Een monsterlijk samenstel, dat de waarheid beschaamd deed staan. Gejuicht en geklapt is er door de meerderheid (de ministerieele) met zenuwachtige geestdrift. Verder dan ooit is Waldeck gegaan in zijn blinden hartstocht. Er was dus reden tot juichen, reden ook voor den venijnigen hater Henri Brisson om van zijn zitplaats op te rijzen en voor Waldeck's rede de eer te vragen van in alle fransche gemeenten aangeplakt te worden.

Zijn dat de 30 zilverlingen van Judas, Henri Brisson, welke het Sanhedrin der Loge Waldeck toewerpt? De geschiedenis zal het leeren.

DE FINANCIEELE TOESTAND VAN CURACAO.

(*Ingezonden*).

Wij schijnen nu aan het einde te zijn der opmerkingen van "Een Vriend van Curaçao" in het *Dagblad van Z. H.*, door *De Vrijmoedige* voor het belangstellend publiek van Curaçao welwillend overgenomen.

Is er nu licht gekomen in de duisternis onzer financieele aangelegenheden? Zijn er nieuwe geopend? ;Gulweg moet ik bekennen, dat ik van het nachtpitje door den schrijver ontstoken meer walm dan licht heb opgevangen.

Oude mogelijke wegen naar welvaart worden opnieuw besproken, maar, helaas! zij worden niet scherper afgebakend, niet veiliger gemaakt; er wordt geen grooter vertrouwen gewekt noch bij de Regeering noch bij het kapitaal.

Het is heel gemakkelijk het Gouvernement aansprakelijk te stellen voor het gebrek aan bronnen van welvaart.

Moeten dan de lieden die aan het roer zitten, landbouwers zijn en industrieelen, handelaren en mineralogisten in de kolonie? Mag men redelijk meer van hen eischen, dan bereid te zijn, elk *goed uitgewerkt, moedig ondernomen plan* te steunen?

Het gaat niet aan, dat de burgerij met de handen in den schoot zit, en alleen 's lands ambtenaren zich het hoofd breken om tot een oplossing der crisis te geraken.

Men zal het Gouvernement toch niet willen dwingen maar steeds groote sommen toe te schieten voor onuitgewerkte schema's, half doordachte ondernemingen van enkelen.

Laten *vele mannen van zaken* na degelijk overleg *een bepaald plan*; *een toegelicht ontwerp* bij de Regeering indienen met eene aanvrage om subsidie! In dit geval is het niet te veronderstellen dat de Regeering zou weigeren, vooral als ook de kapitalisten van de West hun hulp zouden willen verleenen door af te zien van hun gewoonte om eerst zeker te zijn, dat zij 8 à 12 percent met hun geld zullen maken, vóórdat zij hun kapitaal voor het bedrijf beschikbaar stellen.

Het komt mij voor dat men in Den Haag alleen wacht op het initiatief van kloeke, knappe, ervaren lieden, die de kunst verstaan, eene onderneming geheel te doorschouwen, hare voordeelen en gevaren te voren te bepalen, hindernissen uit den weg te ruimen, vertrouwen in te boezemen door hun nauwkeurigheid, eerlijkheid en bekwaamheid.

Aaneensluiting dus! Vereeniging van zaakkundigen, overleg, vergelijking van opinie, aanmoediging! Op dien weg alleen ligt de zege!

Hoe kan men van de Regeering het doorzicht, de zaakkennis en den moed eischen, die de geheele kolonie zelf mist, althans nog niet heeft getoond? De mannen van het bewind zijn geen toovenaars; zij meenen ook niet de wijsheid in pacht te hebben. Daarenboven zou men van ons niet verwachten, eene onderneming op den duur met vrucht te kunnen exploiteeren, die wij zelven niet scherpzinnig genoeg zouden zijn te ontwerpen.

Indien wij *schranderheid* toonen, zal het Moederland *geld* toonen.

Men wijst onze Regeering op het gedrag van den Engelschen Secretaris van Koloniën, den "beminnelijken" Chamberlain, die honderdduizenden ponden sterling voor de Engelsche West-Indiën over had.

Maar men begrijpt toch dat een Chamberlain niet zoo toeschietelijk zou geweest zijn, als Engeland zelf geen baat vond bij de toelage! Vele eigenaars van plantages wonen in Engeland; ook varen de Engelsche exporteurs wel bij alle kapitaal dat zich in de kolonie vormt. De subsidie kan geacht worden zeer spoedig langs een of anderen weg naar 't moederland terug te keeren.

Hier echter op Curaçao zou de kolonist zelf alleen genieten van de Rijkssubsidie en voor den handel met Holland zou geen aanmerkelijk beter vooruitzicht geopend worden.

Daarbij Chamberlain handelde volgens bepaalde gegevens, hem *door de kolonisten* voorgelegd. Het was niet enkel een klacht die opsteeg, niet enkel een bede om hulp, maar een wel overwogen gedetermineerd plan ten opzichte van een cultuur die jaren lang was beoefend.

Chamberlain tastte niet in het duister, en onze eigen Regeering heeft ook recht *licht te willen zien* vóórdat zij groote sommen voor ons over heeft.

Men zal misschien opwerpen, dat de sisal-cultuur dan toch volgens een geheel uitgewerkt plan door den Heer Hamelberg is aanbevolen.

Zeer zeker! Maar de Heer Hamelberg is slechts een speculatieve geleerde; die inderdaad met de edelste bedoelingen is bezield en met voorbeeldeloozen ijver zijn talenten gebruikt tot heil en glorie van de Nederlandsche West-Indiën.

Laten dus practische grondeigenaars en handelaars voortweven aan het doek door den Heer Hamelberg op het getouw gezet. Laten zij er het gewicht aan hechten van hunne contrôle, hun goedkeuring, hun ondervinding, hun naam en, gedeeltelijk ook, van hun kapitaal. Zou dan de algemeene schatkist niet meer dan 5000 gulden voor de onderneming over hebben?

Dient de Regeering dan niet te zien, dat we zelf ook eenig vertrouwen hebben in de zaak?

Nu het Moederland jaarlijks zoo krachtig moet bijspringen voor den gewonen loop der zaken in de kolonie, is het wel aanmatigend hulp te eischen vóórdat het werkelijk onmogelijk blijkt dat men zich die hulp zelf met wat meer energie en eensgezindheid kan verschaffen.

Vooral ook nu men kiesrecht vraagt, moet men ook toonen zich zelf te kunnen redden op financieel gebied. Het is niet te veronderstellen, dat het beheer over de financiën ooit zal worden toevertrouwd aan burgers, die bij gebrek aan voldoende geestkracht en eenheid *alle* risico van eventueele ondernemingen op de Regeering willen schuiven.

„Een Vriend van Curaçao" zal wel met zeer goede bedoelingen geschreven hebben, maar hij maakt zich erg verdacht door de grove hatelijkheid aan het adres van onzen Gouverneur op het einde van zijn brief. Hij laat het voorkomen alsof de Gouverneur het betreurt „dat de hongerlijdende bevolking niet zooveel [alcohol] gedronken had, als hij hoopte of verwachtte,...... om de koloniale kas te stijven."

Iedereen weet hier natuurlijk dat de Gouverneur het *smokkelen* betreurde.

Het spijt me voor onzen "Vriend" dat hij zich aan die aardigheid gewaagd heeft. Die ééne onedele trek werpt een schaduw over den geheelen brief.

Ten slotte nog een vraag: Zouden de rechtsgeleerden van de kolonie niet de hoofden bij elkaar willen steken om te beraadslagen, of en hoe het mogelijk is den eigenaar der phosphaatmijnen langs wettelijken weg tot ruime exploitatie te dwingen?

X.

---

valers Natal binnentrokken, en het den daar wonenden Zoeloes duidelijk werd, dat de Boeren bij machte waren het door hen bezette gebied in bezit te houden, lieten de kaffers langzamerhand hun vrouwen weder in hun kralen terug komen. Zoodra zij vernomen hadden, dat een sterk engelsch leger in Natal geland was, hadden zij onmiddellijk hun meiden naar Zoeloeland gezonden, bevreesd als zij waren voor den britschen soldaat. Den Boer vertrouwden zij. Hem kenden zij vanouds.

In Kaapstad zijn de straattooneelen tusschen de Tommies en de gekleurde vrouwen een voortdurende ergernis van alle inwoners der havenplaats aan de Tafelbaai.

In de kafferlokatie nabij Bloemfontein vielen den eersten avond na de britsche occupatie der stad zulke schandelijke dingen voor, dat ieder er schande van sprak. De kaffermeiden die fatsoenlijk waren, waagden zich, als het duister was ingetreden, niet meer op straat.

Het voorbeeld van den engelschen soldaat werkte evenmin veredelend op den mannelijken inboorling.

Hoe het dientengevolge met de tucht onder de Kaffers van het britsche leger gesteld was, laat zich denken. Zij lachten de Tommies uit, die zoo onhandig met muilen en ossen omgingen. Zij deden even veel en even weinig, als zij zelf wilden, staakten het werk om elke kleinigheid, zorgden er voor, dat zij goed en voldoend voedsel kregen, ook al ging dit ten koste der soldaten en hadden even weinig eerbied voor den „Rooinek" als voor het muildier voor hun wagen.

Aan hun sarrend en spottend geschreeuw, wanneer zij een convooi in Bloemfontein terugbrachten, kon men hooren, dat de Boeren de baas waren geweest. Ze riepen het hun makkers, die in de stad waren gebleven, luidkeels toe in de taal die de britsche officieren toch niet verstonden, en snel verspreidden zij het nieuws door het dorp.

Hooge loonen betaalden de Engelschen; vier tot zes pond sterling per maand, een bedrag, dat alleen bij uitzondering wel eens in Johannesburg gegeven wordt. En toch liepen zij elk oogenblik weg, zoodat men telkens het vermakelijke schouwspel kon genieten van een Tommie op den voorsten ezel van een bespanning van zestien stuks te zien rijden. 's Mans lange beenen slingerden zeer onesthetisch heen en weer, en zijn slanke, magere britsche gestalte scheen de herrezen Don Quichotte, zonder diens gevreesden snor en puntsik. In elk geval was deze wijze van de koppige muilen in de goede richting te houden, die welke de meeste kans van slagen bood. De andere Tommy, op den bok, hanteerde de lange kameelzweep met zooveel zwier, dat de slag telkens om zijn hals kronkelde. Maar de onhandigheid was te vergeven: Tommy Atkins was wel naar Afrika gekomen om de Boeren maar niet om den Afrikaanschen muilezel te leeren.

De verstandige, gedweeë en volgzame trekos werd zelfs onhandelbaar, wanneer Tommy hem in het Engelsch toesprak. Vier lanciers in vollen krijgsdos, dus te paard en gewapend met hun speer, escorteerden eenmaal te Bloemfontein een os, die uit het kamp verdwaald was. Het beest echter vond dit te veel eer en ontsnapte telkens, met een behendigheid, die men bij een os van andere nationaliteit te vergeefs zou gezocht hebben, aan zijn eerewacht. Deze vond het geval niet zoo vermakelijk als de Kaffers, die het aanzagen. Het escorte werd kregel en de os voortdurend darteler. Ten slotte kwam er een kleurling uit het kamp voorbij, en tot groote verbazing van het viertal dreef hij zonder de minste moeite het beestje in de gewenschte richting. „He does n't understand English," riep de jongen hun toe onder het voortloopen.

Dergelijke voorvallen zijn natuurlijk in zichzelf onbeteekenend, maar zijn toch niet dienstig om het ontzag der Kaffers voor de britsche soldaten te verhoogen. De inboorling is gewoon, dat de Boer altijd handig en vlug is en dat dezen de handen nooit verkeerd staan. Zoodra hij in aanraking komt met een blanke, wiens meerdere hij zich in dit opzicht voelt, dan lacht hij hem uit.

De Tommies vloeken tegen de inboorlingen. Ook dit is de Kaffer niet gewoon. Vloeken hoort men onder de Afrikaners zeer weinig, en de Engelschen hebben tot hun nadeel ondervonden, dat deze wijze van de inboorlingen toe te spreken, hen tot weerspraak prikkelt en hem heel gauw doet wegloopen.

De kats— de geeselzweep— doet onder de Engelschen meer dienst dan onder de Boeren. De Kaffer, te Bloemfontein belast met het uitdeelen der slagen aan de naturellen, verklaarde dat hij nog nooit zoo met den kats gewerkt had, als na de britsche bezetting der vrijstaatsche hoofdstad. Voor de kleinste overtreding werd een Kaffer tot vijf-en-twintig slagen veroordeeld, en het korte en krachtige bevel der engelsche officieren was voortdurend: „flog him twenty five". Die „twenty five" waren heel wat malen onverdiend, en spoedig hadden de Kaffers dan ook leeren inzien, dat zij het toch beter hadden onder de Boeren. Het aantal wegloopers werd hoe langer hoe grooter, zeer tot ongerief van de Engelschen, die in elk geval nog beter met de Kaffers, dan met muildieren en ossen konden omgaan.

Bij de Boeren daarentegen was gedurende den oorlog in het geheel geen gebrek aan gekleurd werkvolk. Niet-

Nieuwsberichten.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Op het feest van O. L. V. Lichtmis heeft Z. D. H. Mgr. J. VAN BAARS, Apostolisch Vicaris van Curaçao, in de St. Dominicus-kerk van Nijmegen de H. Wijdingen van het Diaconaat en Subdiaconaat alsmede de Tonsuur en Mindere Orden toegediend aan eenige Eerwaarde Fraters Dominicanen.

* *
*

Laatstleden Woensdag vierde de verdienstelijke Rector van het St. Thomas-college, de Zeer Eerwaarde Pater M. V. ZWIJSEN, het vijf en twintigjarig jubilé zijner intrede in de Congregatie der Eerwaarde Fraters van O. L. V. Barmhartigheid te Tilburg.

Ofschoon de viering van dit feest zich vooral bepaalde tot den huiselijken kring, mocht de Zeer Eerwaarde Pater ZWIJSEN op dien dag toch zoowel uit Holland als van Curaçao, de ondubbelzinnigste blijken van belangstelling in zijn feest en van hoogachting ontvangen. Bij die vele bewijzen van hooge vereering voegen ook wij onze hartelijke gelukwenschen aan den jubileerenden Rector.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 23 Februari 1901, No. 135, is Mejuffrouw E. VAN ROMONDT, werkzaam gesteld aan de Openbare Meisjesschool alhier, benoemd tot hulponderwijzeres.

* *
*

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 23 Februari 1901, No. 136, is aan den Heer K. SUPHEERT, Predikant bij de Protestantsche Gemeente op Bonaire, thans met verlof in Nederland, op zijn verzoek, met ingang van 1°. Maart 1901, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Havennieuws.

Dinsdagmorgen was door een defect [illegible] die voor een groot gedeelte hernieuwd wordt, het verkeer gestremd. In den namiddag echter kon de passage wederom op de gewone wijze plaats hebben.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Dr. Francisco E. Bustamante, Corina M. Rios de Gomez, Julio A. Henriquez, Pedro Jara, Marri Jegtig.

Aangeteekende stukken:

Isaac Moschejof c|o Chumaceiro, G. A. F. Nouel, I. Pauly c|o J. Pinedo & Co., Pinedo & Co.

Niet voor bestelling of verzending vatbaar de volgende drukwerken geadresseerd aan: Red. Amigoe di Corsao, Salomon Lopez Fonseca, Coro en R. J. Yarr c|o Flohr Price & Co., Baranquilla.

Venezuela.

Over den venezuelaanschen kruiser, *El Restaurador*, die door het Bestuur van Venezuela te New-York werd aangekocht en den 13den Februari te La Guaira aankwam, deelt *De Vrijmoedige* van eergisteren het volgende mede:

„Deze kruiser was het pleizierjacht *Atalanta*, van den Amerikaanschen millionnair JAY GOULD, en kost aan Venezuela ongeveer 200.000 peso's. Hij loopt geforceerd 19 mijlen per uur, meet 1000 ton, heeft drie masten, een enkele schroef en één schoorsteen. Hij is voorzien van eene electrische plant en bewapend met 11 kanonnen waarvan een omdraaiend en zeer vèrdragend is.

Bij Port-Rico werd de kruiser door een storm beloopen en moest hij in San Juan binnenvallen, om een gedeelte van het bovenschip te herstellen en steenkolen in te nemen. Bij het eiland Coche raakte hij aan den grond, doch kwam dra zonder schade af."

—Tot President van de *Asamblea Constituyente*, die thans te Caracas vergadert, is gekozen de Heer Dr. J. P. ROJAS PAUL, die eenige jaren hier te Curaçao vertoefde.

—In den nacht van 10 op 11 Februari zijn hevige aardschokken gevoeld te Guanare, Trujillo, Carache, Mérida en op andere plaatsen van de Andes, echter zonder groote schade aan te richten.

Ingezonden Mededeelingen.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Recomendamos á nuestros lectores esta importante y hermosa publicación que contiene en cada número las vidas de los santos de la semana ilustradas con magníficos grabados. En cada hogar cristiano debe leerse esta revista.

Precio de suscripción por un año 8 fr. 50 (6 10 pesetas). Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3 rue Séguier, Paris.

El pago de la suscripción puede verificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

tegenstaande de Kaffers op commando alleen den kost en kleeren kregen, waren er steeds naturellen genoeg, en nooit nog zijn er zooveel inboorlingen op de plaatsen geweest om bij het landbouw- en veeteeltbedrijf behulpzaam te zijn als in dezen oorlog, toen alleen lage loonen betaald werden.

Wanneer ik in strenge vergelijking treed, dan is het optreden der Engelschen tegenover de Kaffers veel ruwer en harder dan dat der Boeren en zijn over het geheel de inboorlingen in de beide republieken er slechter aan toe dan toen de Afrikaners hen bestuurden.

Ten slotte is het wel iets om er de verkondigers der stelling, als zouden de Boeren slecht zijn tegenover de Kaffers, voortdurend aan te herinneren, dat de „refugées" te Kaapstad Sir Alfred Milner gevraagd hebben de Kafferwetten, door de Transvaalsche Regeering gemaakt, te handhaven in hun ongewijzigden vorm. En zulk een haast hadden de heeren met hun verzoek, dat zij er mede bij den Hoogen Commissaris kwamen toen Pretoria nauwelijks geoccupeerd was. Dit waren dan de wetten, die zoowel de blanken tegenover de Kaffers, als dezen tegenover de witmenschen moesten beschermen. Krachtiger weerlegging van alle Britsche beschuldigingen is er wel nooit gegeven door Britten zelf. De Boerenwetgeving was zelfs in Engelsche oogen humaan.

Het is zeker, dat de beschaafde wereld in dezen oorlog wel geleerd heeft welke waarde te hechten aan de aanklachten der Britsche Jingopers tegen de Boeren.

BUITENLAND

Rome.—In den aanvang der negentiende eeuw waren in Engeland slechts 120,000 Katholieken, thans 2 millioen, met 3 aartsbisschoppen, 18 bisschoppen en 2785 priesters. In Holland was de bevolking voor een vijfde gedeelde katholiek, thans voor twee vijfde. In Duitschland steeg het getal Katholieken van acht tot 13 millioen, in Zweden van 52.000 op 1.700.000 enz. enz. In Rusland telt de Kerk ondanks de ongunstigste verhoudingen 10 millioen Katholieken.

In Centraal-, Oost- en Zuid-Afrika, waar omtrent het jaar 1800 geen Katholieken waren, zijn er thans ongeveer 2 millioen op 30 missiën met 280 missionarissen. In Oost-Azië is hun getal gestegen van 1 op 6 millioen. Ook in Australië waren bij den aanvang der vervlogen eeuw geen Katholieken, tegenwoordig zijn er anderhalf millioen. In Canada is hun getal geklommen van 137000 tot 2 millioen en in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika van 36000 tot 10 millioen.

Gedurende de negentiende eeuw werd aan de katholieke missiën besteed ongeveer vijftien honderd duizend millioen of anderhalf milliard mark (een mark is f 0.60). Hiervoor droeg de Vereeniging tot voortplanting des geloofs bij 275 millioen, de Propaganda 100 millioen, de Vereeniging der Kindsheid van Jezus 87 millioen, enz. Hiervan werden rechtstreeks aan de missionarissen besteed 15 millioen en voor hunne opleiding 95 millioen mark.

—Z. H. den Paus ontving den bisschop van Salford om dezen zijne deelneming te betuigen met den dood der engelsche Koningin.

De *Osservatore Romano* bevat een lofrede op Victoria, waarin geschetst wordt, hoe onder hare regeering de Kerk en de Katholieken van Engeland volledige vrijheid genoten hebben.

De Katholieken van Engeland, vóór Victoria's troonsbestijging niet talrijker dan 200,000, zijn thans, Schotland en Ierland niet medegerekend, 2 millioen in getal.

—Z. H. de Paus heeft aan mgr. Granito di Belmonte opgedragen zich naar Londen te begeven en aan koning Eduard VII de Pauselijke deelnemings-betuigingen wegens den dood van koningin Victoria over te brengen en den koning met zijn troonsbestijging geluk te wenschen.

De Pauselijke gezant van België zal vergezeld zijn van zijn auditeur mgr. Peri Morosini, van graaf Marino Saluzzo en hertog Coregliano.

—De jongste Pauselijke Encycliek handelt over de christelijke democratie.

Het eerste deel geeft antwoord op de vraag, wat men onder christelijke democratie al dan niet te verstaan heeft.

De christelijke démocratie heeft *niets* uitstaande met politieke tendenzen.

Zij is eerbied verschuldigd jegens niet-democratische regeeringen en moet elk samengaan met het revolutionnaire socialisme vermijden.

Wat het private bezit en de maatschappelijke instellingen betreft, hierbij wordt streng vastgehouden aan de beginselen, neêrgelegd in de Encycliek *Rerum Novarum*.

Bezigt zoodoende de Paus eene benaming, die reeds velerlei geschillen heeft uitgelokt, Z. H. geeft er tevens de eenige en juiste verklaring van.

Het woord christelijke democratie krijgt nu een gansch andere beteekenis.

Leo XIII toont den Katholieken den weg, dien zij te volgen hebben te midden van zoovele valsche begrippen, welke dagelijks tot hen komen.

Hij wijst hun de klippen aan, ter rechterzijde en ter linker, en herinnert hen aan de verheven wetten van het Evangelie, die den grondslag aller sociale verhoudingen vormen.

„Het zal lang duren", zegt Z. H., „eer de sociale kwestie tot eene bevredigende oplossing geraakt, zoo de Katholieken NIET beter de woorden der H. Schrift in toepassing brengen: Bemint God uit geheel uw hart en uwen naaste als uzelven, en, zoekt eerst het rijk Gods en zijne gerechtigheid, en al het overige zal u worden toegeworpen."

Er bestaat dus een hemelsbreed verschil tusschen socialisme en christelijke democratie.

Het eerste heeft slechts open oog en oor voor stoffelijke belangen en streeft rusteloos de utopie na: volkomen gelijkheid en goederengemeenschap te vestigen.

Hoe geheel anders de christelijke democratie!

Zij eerbiedigt de beginselen der Goddelijke Wet en beoogt vóór alles het geestelijk welzijn der volkeren.

Z. H. moedigt de Katholieken aan in hunne pogingen tot verbetering van den arbeidersstand.

Ook de christelijke naastenliefde vindt breedvoerige bespreking, en de Paus stelt daarbij in het licht, hoe de socialisten, zeer ten onrechte, de aalmoes beschouwen als eene beleediging voor armen en noodlijdenden.

Integendeel, de aalmoes dient om de banden der sociale naastenliefde steeds nauwer toe te halen. Eigenlijk doet het er weinig toe af, of de Katholieke actie, ten gunste van werklieden en minbedeelden, sociale actie der Katholieken dan wel christelijke democratie genoemd wordt.

HOOFDZAAK IS dat de Katholieken eendrachtig en geheel in den geest van den H. Stoel samenwerken.

Het tweede gedeelte der Encycliek is eigenlijk niets anders dan een resumé van het eerste.

Ook daarin de vraag, wat de christelijke democratie behoort te zijn, en eindelijk een nadrukkelijk bevel van Z. H. aan de katholieke partijen om voeling te houden met het volk en instellingen in het leven te roepen tot verheffing en ondersteuning der volksklassen.

Z. H. vaardigt het schrijven uit als een vervolg en eene voltooiing, zooals wij reeds zeiden, van de Encycliek *Rerum novarum* en als eene waarschuwing aan *alle* sociale partijen, tegen overdrijving en buitensporigheden.

Voor Katholieken is het plicht het volk en de werklieden al datgene te doen ontvluchten wat een anarchistisch of revolutionnair karakter draagt, hun de rechten van anderen te doen eerbiedigen, door zelven aan hunne overheden onderdanig te zijn, matig te zijn en de verdere voorschriften der H. Kerk na te leven.

Zóo alleen — eindigt Z. H. — kan men den socialen vrede in de christelijke Staten vestigen.

De Encycliek is gedateerd 18 Januari 1901.

Engeland. — Koning Eduard VII, keizer van Indië en opperheer van Transvaal, heeft in zijne tweede hoedanigheid eene boodschap gestuurd aan zijn volk "over de zeeën", volgens Joe Chamberlain ook deel uitmakend van de ééne groote engelsche natie.

Merkwaardig is deze overigens weinig zeggende koninklijke boodschap met betrekking tot 's konings oordeel over de hulp der koloniën, verleend bij den oorlog in Zuid-Afrika.

Zooals te denken valt, begint de boodschap met te wijzen op de talrijke bewijzen van deelneming bij het overlijden van koningin Victoria ontvangen; vervolgens herinnert zij aan de belangstelling van 's Konings beminde Moeder in den vooruitgang van de koloniën onder een ruim zelfbestuur, aan haar trots op hen, die voor het Rijk in Zuid-Afrika streden en stierven, en ze eindigt met een betuiging van 's Konings vertrouwen op de toewijding van het volk in de koloniën en van hun wetgevende vertegenwoordigingen.

Wat dat laatste te beduiden heeft zal een ieder begrijpen: als de nood aan den man komt, hoopt Eduard VII dat de koloniën hem nog een handje zullen helpen. Dit vooral met het oog op Zuid-Afrika.

Transvaal.—Uit Pretoria komt 't volgend merkwaardig bericht:

„In de proclamatie van koning Eduard VII, die hier is voorgelezen, wordt zijne majesteit naast zijn andere titels nog genoemd: "Opperste Heer van en over Transvaal."

We hadden de gezichten wel eens willen zien van de engelsche soldaten en officieren, toen deze uitvinding van Chamberlain met luider stem werd afgelezen, terwijl tegelijk aan de telegraaf ambtenaren angstig zaten te wachten, wat er nu weer voor gevaar of ramp zou worden gemeld.

Ze zullen wel bekoringen hebben gehad om aan toeberekenbaarheid te twijfelen van een minister, die zoo dom is, in deze omstandigheden zulk een titel uit te vinden.

En De Wet en Botha en Viljoen, wat zullen zij wel zeggen van deze glorieuze titulatuur?

Ze zullen wel niets zeggen, maar doorgaan, met daden te bewijzen, dat de heele titel vooralsnog een flauwe grap is.

— Uit de Kaap is 't nieuws niet slecht voor de Boeren.

De *Standard* deelt de verklaring van een parlementslid, die zeide, dat in alle districten geheime vergaderingen zijn gehouden, waarop plannen werden besproken om de invallers te helpen. De Boeren schijnen meer recruten te hebben aangeworven dan algemeen wordt verteld; alleen te Aberdeen voegden zich 67 man bij Kreutzinger's commando.

De Opperste Heer van Transvaal moet zien, dat hij alvast heer van de Kaapkolonie blijft.

Hij heeft trouwens zijn vriend keizer Wilhelm al in den arm genomen. *Exchange Telegraph Company* seint, dat de koning, de keizer en graaf Roberts eenige besprekingen hebben gehouden te Osborne over den oorlog in Zuid-Afrika. Het voornaamste doel zou zijn, een modus operandi te vinden om het einde der vijandelijkheden te bespoedigen.

Een telegram uit de Aar dd. 25 Februari meldt, dat generaal Dewet en president Steyn den 24n. Februari wederom de spoorlijn ten noorden van Kranskil en ten zuiden van het station der Oranje-rivier zijn overgetrokken. Deze stroom wies 5 voet, en de regen houdt aan. Men gelooft dat het den Boeren niet mogelijk zal zijn, de rivier over te trekken. Zij werden van nabij vervolgd door kolonel Thorneycroft, die per trein is uitgerukt tegelijkertijd met verschillende andere convergeerende colonnes. Allen rukten zij op naar de plaats, waar generaal Dewet zich bevindt.

Men zegt, dat generaal Botha, aan 't hoofd van 5000 man, in de richting van Komatipoort, op de grens der portugeesche kolonie, aan de vervolging van generaal French is ontkomen.

China.—De onderhandelingen in het verre Oosten eindigen naar wensch, of beter gezegd, zij zijn geëindigd.

Daar waren er, die in den laatsten tijd eene minder optimistische zienswijze huldigden.

Elke poging van de zijde der Chineezen om langs vredelievenden weg de veeten der vertegenwoordigde mogendheden uit den weg te ruimen en dan onder één commando tegen de woeste horde der „Lange Messen" te velde te trekken, werd met hoongelach gadegeslagen.

Bittere spot bedierf telkens de goedgunstige stemming der Chineezen.

En toen zij bovendien nog zagen, dat graaf Von Waldersee met zijn 64.000 manschappen in eene richting voortstuurde, die zijne weinig vredelievende gezindheid als opperbevelhebber verried, toen lieten zich ook de chineesche onderhandelaars tot een bedriegelijk spel verleiden.

Wij schuiven, een groot deel der verantwoordelijkheid voor de allerschandelijkste gruwelen, op het leger der verbondenen.

Want in stede van de Christenen ter hulp te snellen en hen tegen nieuwe vervolgingen te vrijwaren, bleven zij de gezanten naar de oogen zien en alzoo den schijn op zich laden, dat zij gekomen waren om voor de mogendheden, die ze uitzonden, een voordeeligen slag te slaan.

Men is het nu omtrent de voorwaarden van het vredesverdrag eens geworden, dank de tusschenkomst van prins Sjing.

Als dus de gezanten maar met nieuwe eischen uit den weg blijven en de verbonden troepen tot erkenning komen, dat het hun eerste en voornaamste plicht is de Christenen te beschermen, dan zal spoedig, met betrekking tot de crisis, getuigd kunnen worden: „es daghet im Osten". Wij schrijven dit alles aan de hand der jongste tijdingen. Volgens een berlijnsch telegram aan de *N. R. Ct.* is langs officieelen weg bevestigd, dat de oorkonde, waarbij China de beginselen voor de vredesonderhandelingen erkent, het keizerlijk zegel heeft verkregen. Zoo is dan een nieuw edict verschenen, waarin China's bereidwilligheid om vrede te sluiten wordt uitgesproken.

Ook heeft minister Delcassé in den franschen ministerraad bevestigd, dat de chineesche onderhandelaars den gezanten een gezegeld afschrift gezonden hebben van het keizerlijke besluit, waarbij de chineesche regeering de eischen der gemeenschappelijke mogendheden inwilligt.

Advertentien.